

Finansdepartementet  
PB 8008 Dep.,  
0030 Oslo

<b>FINANSDEPARTEMENTET</b>	
14. AUG. 2006	
Saksnr.	05,2474-37
Arkivnr.	

Oslo, 10. august 2006

Deres ref.: 05/2474 FM CW

## **Høring – NOU 2006: 12 Fellespensjonskasser - Felles høringsuttalelse fra Norske pensjonskassers Forening og De Selvstendige Kommunale pensjonskasser.**

Banklovkommissjonen har på oppdrag fra Finansdepartementet og med bakgrunn i Stortingets anmodning framlagt forslag til nødvendige endringer i forsikringsloven for at flere uavhengige foretak m.v. skal kunne gå sammen om etablering av en felles pensjonskasse. Banklovkommissjonens forslag er gitt i NOU 2005: 12.

NPF og DSKP stiller seg positiv til Banklovkommissjonens utredning og til det regelverk for fellespensjonskasser som Banklovkommissjonen foreslår. En fellespensjonskasse vil gi private foretak en mulighet til å etablere en felles administrativ løsning for sine tjenestepensjonsordninger og derigjennom en skreddersydd løsning for de involverte foretak med et lavere kostnadsnivå enn ved separate ordninger i livsforsikringsselskap. Som Banklovkommissjonen skriver, er det ingen sakelig grunn til å nekte foretak på frivillig basis å inngå et slikt samarbeid.

Det norske livsforsikringsmarked er svært konsentrert, og to selskap har nær 90 % av markedet for private tjenestepensjoner. Adgangen til å opprette pensjonskasser er et nødvendig konkurransemessig korrektiv i denne markedssituasjon. For mindre ordninger vil imidlertid administrasjonskostnadene relativt sett blir for høye for en egen pensjonskasse. Fellespensjonskasser vil være en hensiktsmessig måte å bøte på dette problem.

### **Organisering av virksomheten**

Med forsikringsloven har en fått en hensiktsmessig regulering av livsforsikringsselskapers og pensjonskassers virksomhet. Regelverket vil i all hovedsak være identiske for de to grupper institusjoner. Når det kommer til organiseringen av en fellespensjonskasse vil det imidlertid måtte være rom for en viss fleksibilitet, bl.a. med bakgrunn i forskjeller i den virksomhet som skal drives og de pensjonsprodukter som skal administreres. Banklovkommissjonen legger således til grunn at virksomheten i en slik pensjonskasse skal reguleres gjennom en avtale mellom de foretak som er involvert og gjennom pensjonskassens vedtekter. NPF mener at dette er en god og hensiktsmessige løsning.

Lovforslaget inneholder en rekke konkrete krav til særlige forhold som skal dekkes av avtale og vedtekter. Så vel avtalen som vedtektene skal bl.a. angi hvilke foretak som omfattes av ordningen, hvilke grunnkapital fellespensjonskassen skal ha, samt bestemmelser om pensjonskassens øverste organ. NPF er ikke overbevist om at en slik "dobbelføring" er hensiktsmessig. Bestemmelser om slike forhold i avtale og vedtekter vil eventuelt måtte være identiske<sup>1</sup>, og vi vil anta at pensjonskassens vedtekter og regler om hvorledes de kan endres vil måtte inngå som en del av samarbeidsavtalen<sup>2</sup>. Vi vil

<sup>1</sup> En kan for så vidt la bestemmelsene være mer detaljerte i avtale enn i vedtekter - eller vise versa - men det vil ikke kunne være uoverensstemmelser mellom de to.

<sup>2</sup> Jf. forslag til § 7-2 tredje ledd bokstav f.

derfor foreslå at forhold som reguleres i vedtektene tas ut av samarbeidsavtalen, samtidig som det eksplisitt tas inn i avtalen en bestemmelse om hvorledes vedtektene skal kunne endres:

- f. Vedtektene for fellespensjonskassen, herunder bestemmelser om hvorledes vedtektene skal kunne endres samt bestemmelser om avvikling.

### **Grunnkapital i fellespensjonskasser**

Banklovkommisjonen har inngående drøftet forhold omkring krav til grunnkapital i fellespensjonskasser. Forsikringsloven forutsetter en minste grunnkapital på 10 ganger Folketrygdens grunnbeløp for en pensjonskasse. Banklovkommisjonen legger til grunn at de må være opp til konsesjonsmyndighetene å legge til grunn et høyere krav dersom pensjonskassens omfang og virksomhet tilsier det.

NPF og DSKP slutter seg fullt ut til Banklovkommisjonens synspunkter. Forsikringsrisiko, forvaltningsrisiko og administrativ risiko vil kunne variere betydelig alt etter pensjonsordningens art og pensjonskassens organisering. Det blir da ganske meningsløst med et høyt, standard minstekrav til grunnkapital. En pensjonskasse som administrerer pensjonsordningen for en definert gruppe foretak vil dessuten kunne forutsi forvaltningsveksten på en helt annen måte enn et livsforsikringsselskap som henvender seg til åpent marked. Dette tilsier at livsforsikringsselskap og pensjonskasser ikke kan ha identiske bestemmelser på dette felt

Når Stortinget ba om at det skulle utredes lovregler for fellespensjonskasser, ble det lagt vekt på at dette skulle kunne være en mulig løsning særlig for de mange små og mellomstore foretak. Et høyt krav til minste grunnkapital vil få karakter av et rent etableringshinder for en slik type løsning.

### **Uttredelse / fordeling av egenkapital**

Lovforslaget § 7-13 fjerde ledd omhandler fordeling av fellespensjonskassens midler dersom et foretak ønsker å trekke seg ut av ordningen. I annen og tredje setning heter det:

*"Foretaket skal også tilordnes en del av egenkapitalen i fellespensjonskassen på opphørstidspunktet, beregnet etter forholdet mellom premiereserven eller alderspensjonskapitalen for foretakets gruppe av medlemmer og premiereserven eller alderspensjonskapitalen for de øvrige grupper av medlemmer i fellespensjonskassen. For øvrig gjelder foretakspensjonsloven § 12-7 og innskuddspensjonsloven § 10-5 fjerde ledd tilsvarende."*

Foretakspensjonsloven § 12-6 annet ledd omhandler utskillelse av pensjonsordning fra konsernpensjonskasse og har annen utforming:

- a. *den del av sikkerhetsfondet, beregnet etter forholdet mellom premiereserven for medlemmene i foretakets gruppe og premiereserven for de øvrige medlemmene i pensjonsordningen,*
- b. *egenkapital som det utskilte foretaket har tilført pensjonskassen, samt en del av den egenkapital i pensjonskassen som ikke er innskutt egenkapital, beregnet på samme måte som fastsatt i bokstav a,*

En tilsvarende bestemmelse vil kunne være mer hensiktsmessig også for fellespensjonskasser ettersom forholdet mellom premiereserve / alderspensjonskapital vil kunne utvikle seg i et annet forhold mellom de enkelte foretak i ordningen enn det opprinnelige (og senere) tilskudd av egenkapital.

Den beste løsning ville imidlertid være, om regelverket for pensjonskassen (samarbeidsavtalen eller vedtektene) inneholdt bestemmelser om at, og hvorledes

overskudd / underskudd på pensjonskassens virksomhet<sup>3</sup> hvert år skal fordeles på de foretak som deltar i samarbeidet. Fordelingen av den samlede egenkapital – ikke bare innskutt kapital - vil da framgå av pensjonskassens balanse (noter). NPF vil foreslå en slik løsning. § 7-4, annet ledd vil da kunne få følgende ordlyd:

*“Vedtektene i en fellespensjonskasse etter § 7-2 tredje ledd skal i tillegg angi:*

- a) hvilke foretak som har sin pensjonsordning i pensjonskassen omfattes av samarbeidsavtalen*
- b) grunnkapitalen i fellespensjonskassen og hvor stor andel av denne hvert foretak skal skyte inn i fellespensjonskassen, og i tilfelle regler om plikt til senere å skyte inn kapital,*
- c) regler om fordeling av pensjonskassens årlige overskudd / underskudd på de enkelte foretak som er deltakere i ordningen, og”*

*(nåværende bokstav c blir så bokstav d)*

§ 7-13 fjerde ledd, annen setning ville da kunne lyde:

Foretaket skal også tilordnes sin del av egenkapitalen i fellespensjonskassen på opphørstidspunktet – jf. § 7-4, annet ledd bokstav c.

## **Interkommunale pensjonskasser.**

1.

Forsikringsloven åpner adgang for at to eller flere kommuner etablerer en interkommunal pensjonskasse – jf. § 7-2, annet ledd. Loven gir (i dag) ikke nærmere regler for slike pensjonskasser, men etter § 7-2, tredje ledd kan Kongen gi nærmere regler om pensjonskasser for flere arbeidsgivere.

Det regelverk som i NOU 2006: 12 foreslås for fellespensjonskasser ville kunne være hensiktsmessig også for interkommunale pensjonskasser, og Banklovkommisjonen foreslår at bestemmelsene om vedtekter for fellespensjonskasser skal få tilsvarende anvendelse på interkommunale pensjonskasser, så langt de passer. Det åpner bl.a. for at interkommunale pensjonskasser oppretter et representantskap som øverste organ.

NPF vil imidlertid anta at vil kunne være hensiktsmessig om de foreslåtte bestemmelser for fellespensjonskasser i enda større grad enn foreslått gjøres gjeldende for interkommunale pensjonskasser. Også i interkommunalt samarbeid om pensjonskasse vil det være nyttig med en samarbeidsavtale og bestemmelsene om rett til uttreden av ordningen (jf. forslag til § 7-13 annet og tredje ledd) vil kunne gjelde tilsvarende for interkommunale pensjonskasser.

2.

§ 7-13 angir særlige regler for fellespensjonskasser. Som vi har drøftet foran, er det foreslått spesielle regler om fordeling av pensjonskassens midler – spesielt egenkapitalen - i tilfelle et foretak ønsker å trekke sin pensjonsordning ut av fellespensjonskassen. Foretakspensjonsloven § 12-6, som angir (andre) regler for fordeling av pensjonskassens midler ved opphør av et konsernforhold / utskillelse av foretak, er følgelig ikke gjort gjeldende for en situasjon hvor et foretak trekker sin ordning ut av en fellespensjonskasse.

Når det gjelder uttreden av en interkommunale pensjonskasser foreslår imidlertid Banklovkommisjonen at lov om foretakspensjon § 12-6 (og § 12-5) skal gjelde.<sup>4</sup>

<sup>3</sup> Avkastning på selskapskapitalen med tillegg av fortjenestelement på administrasjon og risikoresultat etter fratrukk av kostnader – jf. forsikringsloven § 9-9 f.f.

<sup>4</sup> Ny § 7-2, annet ledd, annen setning forutsetter at bestemmelsene i forsikringsloven § 10-2 annet og tredje ledd skal gjelde tilsvarende for interkommunale pensjonskasser, og etter § 10-2

Dette er neppe hensiktsmessig. Bestemmelsene i forsikringsloven § 12-6 gjelder uttreden fra et konsernliknende forhold og åpner for en skjevdeling av midlene<sup>5</sup> – noe som overhode ikke passer ved opphør av et samarbeid mellom to eller flere kommuner. Etter vårt syn bør reglene for tilordning av midler som skal gjelde for fellespensjonskasser (slik vi foran har foreslått disse – ikke slik Banklovkommissjonen foreslår) også gjelde for interkommunale pensjonskasser. Banklovkommissjonens forslag til ny § 7-2, annet ledd, annen setning bør da endres som følger:

*"Bestemmelsene i § 10-2 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende."*

### **Videre framdrift**

NPF og DSKP vil vise til, at en stor rekke mindre foretak i løpet av inneværende år vil måtte opprette egen pensjonsordning i henhold til lov om obligatorisk tjenstepensjon. Det haster derfor å få gjennomført de nødvendige lovendringer, slik at fellespensjonskasser vil kunne være et mulig alternativ allerede fra starten av ved etablering av obligatorisk tjenstepensjon.

For Norske Pensjonskassers Forening og De Selvstendige Kommunale Pensjonskasser



Rolf A. Skomsvold

---

trede ledd gjelder lov om foretakspensjon §§ 12-5 til 12-7 ved opphør av tilknytningen til konsernforholdet i kommunale, konsernliknende forhold.

<sup>5</sup> Premiefond og egenkapital skal kunne unntas fra fordelingen dersom det foretak som trer ut av samarbeidet utgjør mindre enn en tredel av medlemmene i pensjonsordningen.